

Laki

oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 5 §, 11 luvun 3 b §:n 1 momentti, 12 luvun 17 §:n 1 momentti, 15 luvun 2 §:n 4 momentti, 21 luvun 8 d § ja 24 luvun 15 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 2 luvun 5 § laeissa 768/2002 ja 811/2008, 11 luvun 3 b §:n 1 momentti laissa 271/2026, 12 luvun 17 §:n 1 momentti laissa 1052/1991, 15 luvun 2 §:n 4 momentti laissa 482/2023, 21 luvun 8 d § laissa 601/2002 ja 24 luvun 15 §:n 3 momentti laissa 165/1998, sekä *lisätään* lakiin uusi 6 a luku ja 12 lukuun uusi 17 a § seuraavasti:

2 luku

Päätösvaltaisuudesta

5 §

Käräjäoikeudessa on vain puheenjohtaja:
1) hakemusasiassa, jonka käsittelyä ei jatketa riita-asian käsittelystä säädettyssä järjestyksessä;
2) 6 a luvussa tarkoitetussa asiassa;
3) valmistelussa;
4) riita-asian pääkäsittelyssä, jos tuomarina toimii valmistelusta vastannut tuomari eikä asian laatu tai laajuus edellytä asian käsittelyä täysilukuisessa kokoonpanossa;
5) otettaessa vastaan todistelua pääkäsittelyn ulkopuolella; sekä
6) käsiteltäessä erikseen 7 luvun mukaista turvaamistointia koskevaa asiaa.
Käräjäoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus lausua käsityksensä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun täysilukuisen kokoonpanon tarpeellisuudesta. Jos asianosainen pitää täysilukuista kokoonpanoa tarpeellisena, asia voidaan ratkaista pääkäsittelyssä yhden tuomarin kokoonpanossa vain erityisestä syystä.

6 a luku

Pienten riita-asioiden käsittely

1 §

Tässä luvussa säädetään eräitä pieniä riita-asioita koskevista poikkeuksista riita-asian käsittelyyn käräjäoikeudessa.

2 §

Riita-asian käsittelyyn käräjäoikeudessa sovelletaan tämän luvun säännöksiä, jos:
1) kantajan vaatimus perustuu asuinhuoneiston vuokrasuhteeseen;
2) kantajan vaatimus on kanteen vireillepanohetkellä pääomaltaan enintään 10 000 euroa tai muu kuin rahamääräinen; ja
3) asiaa ei voida käsitellä summaarisena riita-asiana.

Asiaa ei kuitenkaan käsitellä tämän luvun säännösten mukaisesti, jos se ei ole asian laadun tai laajuuden vuoksi soveliasta. Asianosaisia on kuultava ennen tässä momentissa tarkoitettua päätöksen tekemistä.

3 §

Kantajan on haastehakemuksessaan ilmoitettava, että hänen käsityksensä mukaan asia on riitainen ja kuuluu tämän luvun soveltamisalaan.

Haastehakemuksessa on ilmoitettava myös 5 luvun 2 §:ssä tarkoitettut tiedot. Haastehakemuksessa on kuitenkin:

1) tarpeen mainita vaatimuksen perusteena ainoastaan ne seikat, joihin vaatimus välittömästi perustuu; sekä

2) ilmoitettava aina ne todisteet, jotka kantaja aikoo vaatimustensa välittömien perusteiden tueksi esittää, ja mitä hän kullakin todisteella aikoo näyttää toteen.

4 §

Vastaajan on vastauksessaan ilmoitettava, myöntääkö hän kanteen vai vastustaako hän sitä.

Jos vastaaja vastustaa kannetta, vastauksessa on ilmoitettava myös 5 luvun 10 §:ssä tarkoitettut tiedot. Vastauksessa on kuitenkin:

1) tarpeen mainita vastauksen perusteena ainoastaan ne seikat, joihin vastustaminen välittömästi perustuu; sekä

2) ilmoitettava aina ne todisteet, jotka vastaaja aikoo vastustamisensa välittömien perusteiden tueksi esittää, ja mitä hän kullakin todisteella aikoo näyttää toteen.

5 §

Kantajan tulee toimittaa kirjalliset todisteet käräjäoikeuteen haastehakemuksen yhteydessä ja vastaajan vastauksensa yhteydessä.

6 §

Asianosaisen tulee toimittaa haastehakemus, vastaus ja muut asiakirjat käräjäoikeuteen sähköisessä asiointipalvelussa, jollei käräjäoikeus erityisestä syystä salli hänen toimittaa asiakirjaa muulla tavalla.

Sähköisessä asiointipalvelussa ei kuitenkaan tarvitse toimittaa:

1) vastausta asiassa, joka on tullut vireille 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettulla summaarisen riita-asian haastehakemuksella; eikä

2) tyytymättömyyden ilmoitusta.

Sähköisessä asiointipalvelussa asianosaista voidaan ohjata noudattamaan sitä, mitä tässä laissa säädetään.

7 §

Jos asianosainen, jonka on tullut toimittaa asiakirja käräjäoikeuteen sähköisessä asiointipalvelussa, toimittaa sen muulla tavalla, käräjäoikeuden on kehotettava asianosaista toimittamaan asiakirja määräajassa sähköisessä asiointipalvelussa. Asianosaiselle on samalla ilmoitettava siitä, mitä 8 §:ssä säädetään.

Käräjäoikeus voi erityisestä syystä pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaikaa.

8 §

Jos asianosainen, jonka on tullut toimittaa asiakirja käräjäoikeuteen sähköisessä asiointipalvelussa, ei kehotuksesta huolimatta toimita käräjäoikeuteen tällä tavalla:

1) haastehakemusta, se jätetään tutkimatta;

2) vastausta, asia ratkaistaan siten kuin 5 luvun 13 §:ssä säädetään;

3) käräjäoikeuden pyytämää kirjallista lausumaa, asia ratkaistaan siten kuin 12 luvun 10—13 §:ssä säädetään;

- 4) kirjallista todistetta tai muuta asiakirjaa, sitä ei oteta asian käsittelyssä huomioon;
 - 5) valitusta tai vastavalitusta, sitä ei oteta tutkittavaksi.
- Muutosta kärjäoikeuden 1 momentin nojalla tekemään ratkaisuun haetaan niin kuin tässä laissa säädetään.

9 §

Kärjäoikeuden tulee käsitellä häätöä koskeva asia ennen muita pienten riita-asioiden menettelyssä käsiteltäviä asioita.

10 §

Sen lisäksi, mitä 5 ja 6 luvussa säädetään, kärjäoikeuden tulee tehdä asianosaisille tarkoituksenmukaisella tavalla selkoa asian käsittelyn kulusta ja sen ratkaisemisen kannalta merkityksellisistä seikoista. Kärjäoikeuden tulee kiinnittää huomiota siihen, että asianosaiset kykenevät tasavertaisesti ajamaan asiaansa.

11 §

Kärjäoikeus voi valmistelun kuluessa erikseen määrätä, että asianosaisen tulee määräajassa:

- 1) esittää vaatimuksensa ja niiden perusteet sekä lausua siitä, mitä vastapuoli on esittänyt;
- 2) ilmoittaa kärjäoikeudelle kaikki todisteet, joihin hän haluaa asiassa vedota, ja mitä hän aikoo kullakin todisteella näyttää toteen; sekä
- 3) toimittaa kärjäoikeuteen kirjalliset todisteet, joihin hän haluaa asiassa vedota.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu määräys annetaan uhalla, ettei asianosainen määräajan jälkeen saa vedota uuteen vaatimukseen tai seikkaan taikka muuhun todisteeseen, ellei hän saata todennäköiseksi, että hänen menettelynsä johtuu pätevistä syistä.

Pienten riita-asioiden menettelyssä ei sovelleta 6 luvun 9 §:ää, ellei asiassa ole toimitettu valmisteluistuntoa.

12 §

Jos kärjäoikeus katsoo sen edistävän asian käsittelyä tai sen sovinnollista ratkaisemista, kärjäoikeus voi tehdä kirjallisen tai suullisen yhteenvedon asian ratkaisemisen kannalta merkityksellisistä riidattomista ja riitaisista kysymyksistä sekä tarvittaessa todisteista ja siitä, mitä kullakin todisteella aiotaan näyttää toteen. Yhteenvedo voi sisältää myös kärjäoikeuden alustavan arvion siitä, miten riitaisia kysymyksiä koskeva näyttövelvollisuus asiassa jakautuu.

13 §

Kärjäoikeus voi evätä pienten riita-asioiden menettelyssä käsiteltävässä asiassa esitettävän näytön myös silloin, jos se on asian asianmukaisen käsittelyn edistämiseksi perusteltua.

14 §

Jollei asiaa ole ratkaistu kirjallisessa valmistelussa, se siirretään suoraan pääkäsittelyyn. Valmisteluistunto voidaan toimittaa vain, jos se on erityisestä syystä tarpeen.

15 §

Pääkäsittelyssä kärjäoikeuden on aluksi selostettava, mistä asiassa on kysymys ja mihin valmistelussa on päädytty. Kärjäoikeuden on tehtävä 5 luvun 19 §:ssä tarkoitettujen seikkojen selvittämiseksi tarpeelliset kysymykset ja huolehdittava siitä, että asianosaiset mainitsevat kaikki seikat, joihin he haluavat vedota.

Sen jälkeen kärjäoikeus ottaa vastaan todistelun. Kärjäoikeus kuulustelee kuultavat, jollei se katso olevan aihetta uskoa kuulustelemista asianosaisen tehtäväksi. Asianosaisille on varattava tilaisuus esittää kuultaville kysymyksiä.

Lopuksi asianosaiset esittävät loppulausuntonsa.

Pääkäsittely on pyrittävä saattamaan loppuun viivytyksettä yhdessä istunnossa.

16 §

Asiaa ratkaistaessa saadaan ottaa huomioon kaikki, mitä haastehakemuksessa, kirjallisessa vastauksessa ja lausumassa sekä muutoin on esitetty.

17 §

Ratkaisu on perusteltava. Ratkaisun perusteluissa on lyhyesti todettava, mihin näytöstä tehdyt johtopäätökset perustuvat sekä mihin seikkoihin ja oikeudelliseen päättelyyn ratkaisu välittömästi perustuu.

Ratkaisussa on mainittava, että asia on käsitelty tämän luvun säännösten mukaisesti.

18 §

Jos asiassa on toimitettu pääkäsitely, kärjäoikeuden tulee julistaa ratkaisu ilmoittamalla sen lopputulos ja perusteluiden pääpiirteittäinen sisältö pääkäsitelypäivänä.

Kärjäoikeus saa kuitenkin antaa ratkaisun kärjäoikeuden kansliassa, jos siihen on erityinen syy. Ratkaisu tulee silloin antaa niin pian kuin mahdollista.

19 §

Kärjäoikeuden kokoonpanosta pienten riita-asioiden menettelyssä käsiteltävässä asiassa säädetään 2 luvun 5 §:ssä, puhelintiedoksiannosta 11 luvun 3 b §:ssä, takaisinsaannista 12 luvun 17 ja 17 a §:ssä, oikeudenkäyntiasiamiehestä ja -avustajasta 15 luvun 2 §:ssä ja oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta 21 luvun 8 d §:ssä.

Jos tässä luvussa tai 1 momentissa mainituissa pykälissä ei toisin säädetä, luvun soveltamisalaan kuuluvan asian käsittelyyn kärjäoikeudessa sovelletaan, mitä muualla laissa säädetään riita-asian käsittelystä kärjäoikeudessa.

Jos laissa säädetään, että asia tulee käsitellä niin kuin riita-asian käsittelystä säädetään, asia käsitellään noudattaen tämän luvun säännöksiä, jos se täyttää 2 §:ssä säädetyt edellytykset.

11 luku

Tiedoksiannosta oikeudenkäynnissä

3 b §

Kun tuomioistuin huolehtii tiedoksiannosta, se voidaan toimittaa myös siten, että tiedoksi annettavan asiakirjan sisältö kerrotaan vastaanottajalle puhelimitse (*puhelintiedoksianto*). Puhelimitse ei kuitenkaan voida antaa tiedoksi haastetta muussa kuin 5 luvun 3 §:ssä tai 6 a luvussa taikka oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 5 a luvussa tai 8 luvun 11 §:ssä tarkoitetussa asiassa.

12 luku

Asianosaisista

17 §

Jos takaisinsaantia koskeva hakemus otetaan tutkittavaksi, asiassa ei voida ottaa huomioon sellaista, mitä 5 luvun 22 §:n, 6 luvun 9 §:n ja 6 a luvun 11 §:n nojalla ei olisi voitu ottaa huomioon siinä käsittelytilaisuudessa, missä yksipuolinen tuomio annettiin.

17 a §

Takaisinsaantia koskeva asia käsitellään 6 a luvun säännösten mukaisesti, jos takaisinsaantia haetaan asiassa, joka olisi riitaisena käsitelty niin kuin mainitussa luvussa säädetään. Takaisinsaantihakemusta ei kuitenkaan tarvitse toimittaa käräjäoikeuteen sähköisessä asiointipalvelussa.

15 luku

Oikeudenkäyntiasiamiehestä

2 §

Myös muu kuin 1 momentissa mainittu, rehellinen ja muutoin kyseiseen tehtävään sopiva ja kykenevä täysi-ikäinen henkilö, joka ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu, voi toimia oikeudenkäyntiasiamiehenä tai -avustajana:

- 1) 5 luvun 3 §:ssä tarkoitetussa asiassa;
 - 2) 6 a luvussa tarkoitetussa asiassa;
 - 3) hakemusasiassa, joka ei ole riitainen;
 - 4) maa- ja metsätalouden oikeusasiassa.
-

21 luku

Oikeudenkäyntikuluista

8 d §

Asiassa, joka on käsitelty pienten riita-asioiden menettelyssä, asianosainen voidaan velvoittaa korvaamaan vastapuolensa oikeudenkäyntikuluja käräjäoikeudessa enintään 500 eurolla tai, jos asiassa on toimitettu pääkäsittely, enintään 1 000 eurolla. Lisäksi hänet voidaan velvoittaa korvaamaan vastapuolelle tältä perittävän oikeudenkäyntimaksun määrä ja tälle aiheutuneita erityisiä kuluja.

Jos asia ratkaistaan 5 luvun 13 tai 14 §:n nojalla valmistelua jatkamatta yksipuolisella tuomiolla, oikeudenkäyntikulut tuomitaan 8 c §:n mukaisesti.

Edellä 1 ja 2 momentissa säädettyä ei kuitenkaan sovelleta, jos asianosainen taikka hänen edustajansa, asiamiehensä tai avustajansa on menetellyt 4 §:n 1 momentissa taikka 5 tai 6 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Jos asiaa on käsitelty myös muussa kuin 6 a luvussa säädettyssä menettelyssä, asianosaisen velvollisuuteen korvata vastapuolensa oikeudenkäyntikuluja ei tältä osin sovelleta 1 momenttia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen, vuoden 2026 rahan arvoa vastaavien määrien suuruus tarkistetaan viisivuotiskausittain oikeusministeriön asetuksella rahan arvon muutosta vastaavasti. Määrät pyöristetään lähimpään täyteen 50 euroon.

24 luku

Tuomioistuimen ratkaisu

15 §

Tuomion ja lopullisen päätöksen allekirjoittavat ne, jotka ovat osallistuneet asian ratkaisemiseen. Asianosaiselle annettava toimituskirja on allekirjoitettu tuomio tai lopullinen päätös taikka asian esittelijän tai presidentin määräämän muun virkamiehen allekirjoittama jäljennös tuomiosta tai lopullisesta päätöksestä.

Tämän lain 6 a luvun 6—8 §:n voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Muilta osin tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2026.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olleeseen asiaan sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämän lain 24 luvun 15 §:n 3 momenttia sovelletaan kuitenkin myös asiaan, joka on vireillä tämän lain voimaan tullessa.

Helsingissä 22.5.2026

Tasavallan Presidentti

Alexander Stubb

Oikeusministeri Leena Meri